

Traducerea literară

Sean Cotter este profesor de literatură și traduceri literare la Universitatea Texas din Dallas. Este licențiat în literatură engleză la Universitatea Loyola din New Orleans, are un masterat în științe umaniste la Universitatea Texas din Dallas și un doctorat în literatură comparată la Universitatea din Michigan.

A tradus numeroase lucrări importante din literatura română, printre care *Solenoid* de Mircea Cărtărescu, pentru care a primit Dublin Literary Award (2024) și Premiul ICR pentru cea mai bună traducere (2023), *Rakes of the Old Court* de Mateiu Caragiale, *FEM* de Magda Cârneci, roman finalist la PEN America Literary Awards (2022), *Curl* de T.O. Bobe, carte nominalizată la Premiul de Poezie Derek Walcott (2020), *Wheel with a Single Spoke and Other Poems* de Nichita Stănescu, pentru care a primit premiul pentru cea mai bună traducere a unui volum de poezie din partea *Three Percent* (2013), *Lightwall* de Liliana Ursu, câștigător al PEN Southwest Book Award for Translation (2009), *Second-Hand Souls: Selected Writings* de Nichita Danilov și *Blinding: The Left Wing* de Mircea Cărtărescu.

Volumul *Traducerea literară și destinul României în comunism* a primit în 2015 premiul bienal de carte din partea Society for Romanian Studies.

Dana Bădulescu predă cursuri de literatură britanică și americană, teorie și critică literară, transculturalism și traducerea textului literar la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza“ din Iași. Este doctor în filologie cu teza *Impressionistic Modes and Metaphoric Structures in E.M. Forster's Fiction and Criticism*. A tradus și a coordonat traducerea mai multor cărți de istorie, filozofie, poezie, teorie literară sau relații internaționale.

SEAN COTTER

**Traducerea
literară**

**și destinul României
în comunism**

**Trei studii de caz:
BLAGA, NOICA, CIORAN**

Traducere din engleză și prefață
de Dana Bădulescu

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Iuliana Glăvan
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cristina Jelescu
DTP: Florina Vasiliu, Dan Dulgheru

Tipărit la Master Print Super Offset

Sean Cotter

Literary Translation and the Idea of a Minor Romania

© Sean Cotter 2014

All rights reserved.

Original English-language edition published by University
of Rochester Press, Rochester, New York, USA.

© HUMANITAS, 2024, pentru prezenta versiune în limba română

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Cotter, Sean

Traducerea literară și destinul României în comunism: trei studii de caz –
Blaga, Noica, Cioran / Sean Cotter; trad. din engleză și prefață
de Dana Bădulescu. – București: Humanitas, 2024

ISBN 978-973-50-8484-4

I. Bădulescu, Dana (trad. ; pref.)

821.135.1.09

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021.408.83.50, fax 021.408.83.51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0723.684.194

Lui Meg, Mabel și Ruby

Cuprins

<i>Traducând o carte despre rolul traducerii literare</i>	
Prefață de Dana Bădulescu	9
Mulțumirile autorului	17
Introducere	19
1. Rezistența și traducerea minoră în timpul perioadei sovietice	55
2. Traducerile lui Lucian Blaga sub ochiul vigilent al sovieticilor	88
3. Constantin Noica, filozof al traducerii minore	138
4. Rugăciuni minore: Frumusețea diminutivului la Emil Cioran.	176
Concluzie	213
<i>Note</i>	217
<i>Bibliografie</i>	233
<i>Indice selectiv</i>	241

PREFAȚĂ

Traducând o carte despre rolul traducerii literare

La zece ani de la publicarea în America, *Literary Translation and the Idea of a Minor Romania* apare tradusă în limba română la Editura Humanitas. Sean Cotter a pătruns, cu îndrăzneala pe care ți-o poate da numai cunoașterea profundă și reflecția lucidă, într-unul dintre cele mai tenebroase decenii ale întregii istorii culturale din România modernă. Cunoscută sub denumirea de „obsedantul deceniu“, perioada anilor 1950 a stat sub semnul impunerii forțate și dureroase a culturii sovietice în România.

Scopul declarat al autorului cărții este acela de a explica, printr-o documentare extrem de riguroasă, drama istorică a unei culturi interbelice obsedate de statutul minor. Proiecțiile și reflecțiile intelectualilor români interbelici au fost deturnate brutal, imediat după încheierea celui de-al Doilea Război Mondial, de instalarea unui regim care, după cum demonstrează Cotter, a fost străin de ființa culturii române. Cu toate acestea, prin trei figuri emblematice, cultura română și-a construit trei versiuni ale minorului. „Minorul“ pe care îl cartografiază Cotter este un mod al supraviețuirii culturale într-o reformulare paradigmatică: aceea a traducerii.

Subscriindu-și demersul unei abordări majore din teoria traducerii axate pe examinarea atentă a influenței și rolului decisiv al puterii în direcțiile și formele pe care le ia cultura, Cotter arată, citând și comentând surse diverse și aducând argumente solide, cum România a fost „tradusă“, chirurgical și sistematic, într-un text care trebuia citit în cheia culturii

sovietice. Detaliile istorice invocate susțin acest argument: în mod concret, armata Uniunii Sovietice a ocupat România în 1944. Ulterior invaziei, pentru a-și consolida statutul de putere ocupantă, Uniunea Sovietică a insistat, prin vocile intelectualilor români cu influență politică ai noului regim, ca decadentismul cultural „burghezo-moșieresc“ să fie demascat, denunțat și înlocuit cu modele „sănătoase“ și „corecte“, importate direct din centrul puterii. Timp de paisprezece ani cât a durat ocupația armată, România a fost supusă unui proces care, așa cum arată Cotter în cele patru capitole ale cărții, poate fi citit în termenii traducerii.

Primul nivel al traducerii dictate politic și susținute de ideologia puterii a fost cel lingvistic. Pentru a explica metodele prin care puterea statului sovietizat a implementat sovietizarea, Cotter preia termenul de „înstrăinare“ al lui Venuti, care la rândul său l-a preluat de la Schleiermacher, însă îl adaptează contextului culturii minore. Citarea masivă și analiza subtilă a studiului lui Iorgu Iordan „Influențe rusești asupra limbii române“ scoate la lumină o politică lingvistică de aservire totală și de înstrăinare, orchestrată de la vârf, în virtutea poziției de director al Institutului de Lingvistică al Academiei Române pe care Iordan o deținea pe atunci.

Pentru o eficiență maximă și garantată a procesului de fabricare a unei culturi sovietizate în Republica Populară Română, traducerea lingvistică a fost dublată de cea literară. Cu numeroase exemple și cu date statistice, Cotter dezvoltă argumentul traducerii României în imaginea în oglindă a lui Big Brother, obiectiv realizat prin proiectul de traduceri din literatura sovietică de factură realist-socialistă, creat și impus de stat. Volumul enorm de traduceri de acest fel pe care și l-a propus acest proiect a generat o situație pe care Cotter o comentează pentru a conduce argumentul spre centrul de greutate al cărții: apariția duetului traducător-stilizator, care a angajat o altă figură din vârful piramidei puterii în discutarea tensiunii rezultate din coexistența lor. Figura este aceea a lui Alexandru Philippide, directorul Editurii Cartea Rusă, care,

scoțând în evidență dihotomia conținut (realist-socialist, sovietic) – stil (recognoscibil românesc), indică falia înstrăinării și nevoia acoperirii ei, dintr-o poziție de putere care subminează, fără șanse de succes, puterea lui Big Brother.

Din acest punct, cartea pune sub lumina reflectoarelor trei personalități ale culturii române, consacrate în România interbelică, pentru care regimul comunist a însemnat o cotitură nu doar în destinul fiecăruia, ci și în atitudinea față de minor: Lucian Blaga, atașat de presă la o serie de ambasade, filozof al culturii și poet de prestigiu în perioada interbelică; Constantin Noica, din generația mai tânără, filozof premiat înaintea celui de-al Doilea Război Mondial, și Emil Cioran, din aceeași generație, bun prieten cu Noica, și el premiat până la plecarea din țară. Fiecare dintre cele trei personalități a acceptat minorul, l-a conceput și l-a integrat în propria versiune a acestui mod. Pentru fiecare, traducerea a fost câmpul discursiv în care s-a putut angaja, în contextul cultural mai larg, în care traducerea era paradigma dominantă.

Anunțat de un preludiu, capitolul dedicat lui Lucian Blaga este nu doar cel mai întins, ci și cel mai dens al cărții. Preluând formula lui Gabriel Liiceanu, căruia momentul istoric din 1989 i-a dat ocazia de a-l intervieva pe Emil Cioran în 1990, putem citi capitolul lui Cotter despre Blaga ca pe un „exercițiu de admirație“. Dintre cei trei protagoniști care au articulat minorul în narativul lui Cotter, Lucian Blaga se distinge printr-o aureolă care îi dă o strălucire de vedetă a traducerii în epocă. Expulzat de la catedră în temeiul filozofiei sale idealiste, Blaga, deși nu a fost închis, și-a continuat existența printre cărți, la Biblioteca Filialei Academiei din Cluj, unde lucra efectiv sub o scară. Gândul că ar putea fi închis îl vizita, sub forma unei temeri că i s-ar putea întâmpla ceva, iar traducerile la care lucra ar putea rămâne neterminate. Solicitat să traducă pentru proiectul de stat, Blaga a tradus această invitație într-un proiect personal de traducere pe care a transformat-o într-un spațiu al culturii traducerii, în care modurile majore ale culturii interacționau cu cele minore. În acel spațiu,

Rilke, Valéry, Goethe, Keats, Elizabeth Barrett Browning etc. existau împreună. Dramatizând narativul destinului poetului, Cotter susține că Blaga s-a lăsat tradus în traducător și a făcut din acest statut unul egal în rol și semnificație cu cel al poetului. Aproape ca într-un roman, citim cum exemplarele din tirajul poemului *Faust* în traducerea lui Blaga s-au epuizat, ca un bestseller, în câteva ore la Cluj și în câteva zile la București și cum, la prelegerea despre traducerea lui *Faust*, sala s-a umplut până la refuz, iar o parte dintre scaune au fost rupte.

Constantin Noica s-a ridicat, în felul său, nu doar deasupra momentului istoric, păstrându-și viziunea unei Româнии pe care imaginația sa o proiectase, ci și deasupra destinului personal, marcat de o perioadă lungă de arest la domiciliu, urmată de arest în închisoare, unde i s-au administrat bățai crunte, pe care el le-a descris însă ca fiind blânde. În imaginația lui Noica, destinul României era acela de a fi „traducătorul Europei“. Pornind de la metafora „scripcarului filozofic“, Cotter susține că pentru filozoful Noica, traducerea a fost de fapt cuplată cu refuzul oricărei acțiuni sau angajament politic, prin asumarea unui destin personal în cheie minoră, care face parte dintr-un destin mai larg, al întregii sale culturi. Spațiul în care s-a situat Noica a fost cel al traducerii, în care un lucru însemna ceva la Paris și altceva în România. Mai mult decât atât, el însuși avea sensuri diferite în cele două limbi, iar ambiguitatea prin care se exprima îl plasa în spațiul traducerii.

Capitolul despre Emil Cioran ne dezvăluie o personalitate contorsionată, care a acceptat minorul, pretinzând ruptura cu România, cu limba și cultura română. Cotter propune o lectură a discursului lui Cioran în termenii unei juxtapuneri între două limbi: limba română, în care Cioran a continuat să corespunde și pe care a folosit-o în interviul cu Gabriel Liiceanu în 1990, și limba franceză a diasporei românești în Occident, pe care Cioran a folosit-o după ce a părăsit România. Tocmai povestea rupturii, argumentează Cotter, pune în lumină atât juxtapunerea, cât și virajul lui Cioran de la major

spre minor. Cotter argumentează că, dintre cele trei basoreliefuri ale cărții, Cioran este emblematic pentru acest viraj de la obsesia complexului minor către o acceptare complicată și sinuoasă a acestuia. Ceea ce dă greutate argumentului în acest sens al lui Cotter este traducerea lui Cioran, împreună cu Sanda Stolojan, a cărții *Lacrimi și sfinți* în limba franceză, ca reprezentare a noului său imaginar național.

Ce implică traducerea unei astfel de cărți? În primul rând, o lectură atentă a întregului text, pentru o înțelegere cât mai exactă a tezei, a demersului urmărit de autor și a tuturor argumentelor care susțin acest demers. Traducătoarea și-a trăit copilăria și adolescența într-o Românie care ieșise de mult de sub controlul armat al Uniunii Sovietice. Cu toate acestea, politic și ideologic, România deceniilor 1970 și 1980 a rămas sub influența blocului sovietic. Amintirile din copilărie sunt despre un tată, niciodată dispus să facă vreun compromis politic, care asculta cu „religiozitate“ emisiunile de la Europa Liberă, pentru a rupe pânza groasă de sac a minciunii propagandistice și a afla adevărul despre disidență și scrisori deschise. Demersul din cartea de față a rupt sacul în bucăți. Dovezile a ceea ce Stelian Tănase numește „mistificare“ s-au înșiruit, una câte una, pentru a revela nu doar drama istorică, pe care personalitățile care-i servesc autorului drept cazuri au trăit-o la modul cel mai concret în deceniul pus sub lupă, fie în propria țară, fie în exil, ci și paradigma traducerii.

Mă voi referi la câteva aspecte ale traducerii. Am retrasat cercetarea lui Sean Cotter și am redat citatele în limba română ale originalelor traduse de el în limba engleză. Bogăția și diversitatea lor au fost de-a dreptul copleșitoare: am consultat numere din *Scânteia*, organul de presă al Partidului Comunist Român; numere din revista culturală *Veac nou*; numere din *Steaua*, revista Uniunii Scriitorilor din R.P.R.; numere din revistele *Iașul literar* și *Viața Românească*; numere din revista *Manuscriptum*. Literale mărunte, scrise pe hârtia de multe ori aspră și îngălbenită, m-au transportat hipnotic în inima deceniului mistificării, a limbii de lemn și a culturii cu

program. Am trăit experiența intelectual și emoțional, uneori aproape visceral. Răsfoind cărțile lui Blaga, Noica și Cioran, am simțit o invazie proustiană a amintirilor sau, în cazul celor pe care nu le citisem, am avut revelații zguduitoare. Pe lângă sursele primare, Cotter a citat surse secundare care evocă întregul context istoric, atât cel al epocii de atunci, cât și al celei contemporane: biografii, corespondență, jurnale, documente. Pentru citatele din sursele în limba engleză, care situează demersul într-un spațiu transdisciplinar, am căutat traduceri existente, semnalându-le datele bibliografice. În cele aproximativ patru luni de lucru la această traducere, am reflectat la modul în care ideile textului în engleză se oglindesc în limba română. Inevitabil, textul lui Cotter a devenit, prin transfer, (și) textul traducătoarei, care și-l asumă în această formă. Mărturisesc acum, la capătul drumului, că am simțit cum interacțiunile dintre română și engleză, dar și cele dintre autor și traducător reflectă spațiul traducerii și problemele traductologiei tratate în carte.

Nu în ultimul rând, simt nevoia să-i mulțumesc lui Sean Cotter pentru rigurozitatea, minuția și subtilitatea de care a dat dovadă în analiza contextului istoric și geopolitic, a evenimentelor și a fenomenelor culturale și literare ale unei perioade despre care se știe încă prea puțin și prea superficial. În egală măsură, îi mulțumesc pentru interesul și bunăvoința de a vedea textul românesc, de a-mi oferi sugestii de nuanțare a unor idei și a-mi furniza câteva citate ale căror surse nu se află în fondul BCU Iași. De la distanță și în spațiul online, am avut senzația că lucrez asemenea lui Blaga cu prietenii săi din Elveția: un tandem, în care comunicarea prin e-mail și messenger ia locul mesei de scris. Nu aș fi reușit să parcurg bibliografia cărții fără ajutorul plin de solitudine al prietenei mele Oana Mercheș și al colegelor ei de la BCU Iași: Bianca Georgiana Adăscăliței, Dorina Crăciunescu și Geanina Știrbu. Aceleași mulțumiri se îndreaptă către Raluca Plian de la Biblioteca de Litere a BCU, care efectiv a căutat acul în carul cu fân în câteva rânduri când citatele de care aveam nevoie apăreau

în alte numere de revistă. Experiența pe care am avut-o încercând să gășesc sursele de care aveam nevoie la BCU mi-a întărit senzația că „lumea scrisă“ (expresia lui Martin Puchner) în care trăim este un bibliocosmos borgesian, în care toate enigmaticele se dezleagă prin acces la cifrul literelor. La două luni de la predarea manuscrisului către Editura Humanitas, adaug mulțumirile și recunoștința mea doamnei Iuliana Glăvan, care și-a asumat cu multă seriozitate rolul de redactor al cărții în limba română.

Orice cititor român cu sensibilitatea stimulată de ideea și statutul de cultură minoră care fac obiectul tezei acestui volum ar face bine să-i parcurgă argumentele în complexitatea și adâncimea lor. În abordarea de față, minorul este văzut ca mod translocal, multipolar al relației și al interactivității culturale. Esențială înțelegerii tezei din cartea lui Cotter este discuția din jurul polilor înstrăinării și naturalizării din teoria lui Venuti, pe care autorul acestei cărți îi vede inversați în cazul României, precum și cea a consecințelor cutremurătoare și dureroase ale înstrăinării, spre exemplu atunci când romanul lui Petru Dumitriu *Drum fără pulbere* era considerat, în 1952, un model în stil realist-socialist de implementare a valorilor sovietice ale muncii sânguinoase, concretizat, în viața reală, în munca epuizantă, care a decimat viețile multor condamnați la muncă forțată la Canalul Dunăre–Marea Neagră. Exemplele lui Cotter, care susțin argumentul traducerii României prin înstrăinare, dau fiori reci. Pe de altă parte, cele trei cazuri, discutate pe larg în ultimele trei capitole ale cărții, arată cum traducerea i-a oferit României „obsedantului deceniu“ un spațiu de interconectare, de reasimilare și de reconectare cu departele.

Dana Bădulescu,
februarie, aprilie 2024

Mulțumirile autorului

Această carte a parcurs un traseu complex pentru a ajunge la forma pe care o are acum, iar pe acest traseu s-a bucurat de contribuția și de recomandările multora. În primul rând, lucrarea mea stă sub semnul, sper eu, influenței durabile a profesorilor mei: Katherine Verdery, Yopie Prins, Mircea Borcilă și mai cu seamă John Whittier-Ferguson și Anton Shammas, a căror generozitate am încercat să o emulez de atunci și până acum. Sunt recunoscător pentru o bursă de cercetare Fulbright-Hays, care mi-a permis să lucrez un an de zile în arhivele Academiei Române și le mulțumesc celor de la arhive pentru amabilitatea cu care m-au făcut să mă simt binevenit printre ei. M-a onorat faptul că Dorli Blaga a acceptat să-i iau un interviu pentru acest proiect. În momente importante, am avut parte de întâlniri cu oameni excepționali: Keith Hitchins, Dennis Deletant, Mihai Șora, Nicolae Manolescu și Alexandru Zub mi-au deschis cu toții piste noi de investigare. Ioana Ieronim, care a lucrat multă vreme, atât oficial, cât și neoficial, ca mijlocitoare a României pentru universitarii din America, m-a ajutat foarte mult în munca de cercetare. Le mulțumesc editorilor care au publicat primele versiuni ale acestui material. O versiune a capitolului 1 a apărut cu titlul „The Soviet Translation: Romanian Literary Translators after World War Two“ („Traducerea sovietică: traducători literari români după al Doilea Război Mondial“) în *Meta: Journal des traducteurs* 53, nr. 4, 2008, pp. 841–859; secțiuni din capitolul 2 au fost publicate într-o primă formă cu titlul „Rainer Maria Rilke in Lucian Blaga’s Translations from English“ („Rainer Maria Rilke în traducerile lui Lucian Blaga din limba engleză“) în *Perspectives on Literature and Translation: Creation, Circulation, Reception*, volum editat de Brian Nelson și Brigid Maher, Routledge, New York, 2013, pp. 105–116, © Taylor and Francis Group, LLC, o diviziune Informa plc și sunt reproduse cu permisiunea editurii; o primă versiune a capitolului 3 a apărut cu titlul „Romania as Europe’s Translator: Translation in Constantin

Noica's National Imagination“ („România, traducătorul Europei: traducerea în imaginația națională a lui Constantin Noica“) în *Contexts, Subtexts and Pretexts: Literary Translation in Eastern Europe and Russia*, volum editat de Brian James Baer (John Benjamins, Amsterdam, 2011, pp. 79–95).

În cea mai mare măsură, îi sunt recunoscător lui Meg pentru încrederea, susținerea și dragostea pe care mi le-a oferit pe parcursul tuturor schimbărilor din viața noastră, încă de pe vremea când m-a vizitat pentru prima oară în România.

Introducere

Epoca naționalismului este epoca poezilor naționali: Mickiewicz al polonezilor, Mácha al cehilor, Eminescu al românilor. Mai ales pentru națiunile mai mici din Europa Centrală și de Est, limba națională joacă un rol atât de hotărâtor în crearea identității naționale, încât cei care o dezvoltă, o controlează și o exploatează sunt răsplătiți cu statutul de eroi. Autoritatea pe care o au poezii asupra limbii este o dovadă a autorității națiunii pe care o reprezintă; frumusețea poeziei lor – o afirmare a relației de paritate cu națiunile mai mari și mai importante: cu alte cuvinte, poezii sunt autorii națiunii, prin influența scrisului lor. Cu toate acestea, pentru națiunile mai mici, această dovadă se întemeiază pe anumite practici de lectură transculturală și de traducere literară, practici care aduc atingere ideilor de individualitate națională. Unei națiuni mici pur și simplu îi lipsesc masa și diversitatea autorilor care să-i susțină viața literară în condiții de izolare. Cu cât este mai mică națiunea care aspiră la un statut major, cu atât sunt mai dependenți poezii de lecturi ale cărților traduse și, în multe cazuri, depind de traduceri pentru scrierile lor în original: toți poezii enumerați mai sus și-au dezvoltat vocile auctoriale prin practica traducerii. Chiar și un volum mai mare de lecturi în limbi străine nu înlocuiește, ci mai degrabă tinde să sporească producția de traduceri literare.¹ Naționalismul romantic depinde de traduceri, dar trebuie să le mascheze. Și totuși în ce condiții ar putea să migreze traducerea literară spre centrul imaginației naționale? Cât de mult ar

trebui să se schimbe ideea de națiune pentru a putea crea un traducător național?

Ideea aproape că este o contradicție de termeni: o idee națională bazată pe o practică literară secundară, auctorialitate fără autoritate. Practica traducerii scoate în evidență tocmai acele anxietăți în privința statutului secundar pe care națiunea dorește să le diminueze. Rezultanta ascendenței traducerii ar părea să fie aceea a unei națiuni minore, nu majore. Cu toate acestea, cuvântul are alte sensuri aici. Trebuie să înțelegem că termenul de „minor“ pe care l-am folosit în cartea de față este radical diferit de cel obișnuit. Printr-o națiune „minoră“ se înțelege de obicei lipsa unei autorități politice și a semnificației culturale, prin comparație cu o națiune majoră. Acest concept comun al națiunii „minore“ împărtășește aceleași categorii de definire ca și națiunea majoră și participă la aceleași fantezii de putere și pondere; această variantă a națiunii eșuează acolo unde cea majoră reușește. Cartea de față își propune să descopere o definiție a națiunii, organizată în jurul altor categorii și fantezii. Premisa cărții este ideea care își are originea în figura sa centrală, Lucian Blaga, și în afirmația sa că „termenii aceștia denumesc mai curând fapte distincte prin natura lor decât o gradație“.² Termenii de „minor“ și „major“ nu se referă la etape de evoluție, ci la tipuri diferite de națiuni. Rolul pe care îl avea poemul romantic pentru națiunea secolului al XIX-lea îl are traducerea pentru scriitorii secolului XX. Dacă perfecțiunea limbii naționale a legitimat națiunea pentru romantici, „defectele“ unui text literar asamblat din alte texte sunt modelul națiunii minore. O idee națională minoră întrețese doi tropi ai traducerii: schimbul cultural cu diverse națiuni și detașarea ironică de puterea auctorială. Această versiune a națiunii nu produce nici subiectul național major și nici hibridul sau mimarea anti-națională. Statutul minor este național în măsura în care afirmă o identitate, dar sensul de autoritate se extinde atât cât o face cea a traducătorului, care poate alege între posibilitățile din noua limbă de a găsi cuvântul care să se potri-